

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

ZEW/500/10/2011/AM

Warszawa, 3 marca 2011 roku

**Państwo
Wójtowie, Burmistrzowie,
Prezydenci Miast,
Starostowie Powiatów**

Szanowne Państwo,

jestem bardzo zaniepokojony docierającymi do mnie licznymi informacjami o zamiarze likwidacji szkół i przedszkoli. W tej sprawie otrzymałem kilkadziesiąt listów, przyjmowałem też delegacje zrozpaczonych rodziców. Zdaję sobie sprawę z ograniczeń finansowych samorządów. Doceniam też fakt, iż opieka nad dzieckiem, edukacja i wychowanie jest zadaniem priorytetowym dla wielu samorządowców. Rozumiem, że decyzje w sprawie sieci szkół muszą być bardzo trudne - z jednej strony ciężką bowiem na samorządach ważne zadania wynikające z ustawy o samorządzie gminnym czy powiatowym oraz obowiązku zaspokojenia potrzeb środowiska lokalnego, z drugiej - rachunek ekonomiczny i możliwości finansowe gminy (miasta, powiatu).

Dlatego uważam, że tak ważne decyzje powinny być podejmowane w drodze dialogu społecznego. Tymczasem dzieci, młodzież i rodzice podkreślają fakt, iż często ich zdanie jest pomijane w tej kwestii, nie są prowadzone konsultacje społeczne. A przecież art. 5 a ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) daje taką możliwość - „W wypadkach przewidzianych ustawą oraz w innych sprawach ważnych dla gminy mogą być prowadzone na jej terytorium konsultacje z mieszkańcami gminy.” Rodzice wskazują, że podejmowanie takich decyzji bez konsultacji społecznych utrudnia im podejmowanie działań, które pozwoliłyby na zakładanie szkół niepublicznych.

Zwracam się więc do Państwa z apelem, by przy podejmowaniu decyzji w sprawie likwidacji szkół, ich przekształcania lub łączenia w zespoły, kierować się przede wszystkim dobrem dziecka. Przecież dzięki zaangażowaniu samorządów, dyrektorów szkół, nauczycieli i rodziców wiele z tych szkół osiągnęło wysokie standardy organizacyjne i edukacyjne (mają nowoczesne boiska sportowe, sale gimnastyczne, pracownie komputerowe i językowe, ich uczniowie osiągają wysokie wyniki sprawdzianów i egzaminów). Dlatego tak bardzo

niepokoi mnie fakt, że niektóre z nich mogłyby zniknąć z mapy sieci szkół tylko dlatego, że są małe. A przecież za ich utrzymaniem mocno przemawiają inne, równie ważne argumenty - są bezpieczne, przyjazne dzieciom i ich rodzicom.

Przy planowaniu zadań oświatowych w gminie nie można nie uwzględniać też zmian wprowadzanych właśnie przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Już za chwilę obowiązkiem szkolnym zostaną objęte dzieci sześciolatki, a pięciolatki obowiązkowym rocznym przygotowaniem przedszkolnym. Trzeba więc dla nich przygotować nowe miejsca w szkołach podstawowych, urządzić kąpiki zabaw i place zabaw. Więcej zadań szkoła będzie też realizowała w zakresie pomocy psychologiczno – pedagogicznej. Ich dobre wykonywanie będzie możliwe, gdy oddziały nie będą zbyt liczne. Tylko wtedy dziecko z niepełnosprawnością lub przewlekle chore, albo też wyjątkowo uzdolnione będzie mogło w pełni się realizować. Międzynarodowy Program Oceny Umiejętności uczniów - PISA, w którym uczestniczy także Polska (badania były wykonywane co trzy lata, począwszy od roku 2000, ostatnie - w 2009 r.), potwierdza zmiany na lepsze w wynikach edukacyjnych osiągniętych w naszym kraju. Byłaby zatem wielka szkoda, gdyby ten pozytywny proces został wstrzymany. A to od Państwa decyzji zależy jakość edukacji w konkretnej szkole, na terenie gminy, w całej Polsce.

W krajach odnoszących najlepsze efekty w zakresie edukacji udało się przekonać obywateli, aby dokonywali takich wyborów, które stawiają wartość kształcenia na pierwszym miejscu. Dlatego, na podstawie art. 10 a ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. nr 6, poz. 69 z późn. zm), jeszcze raz zwracam się do Władz Samorządowych, które podjęły uchwały intencyjne w sprawie likwidacji szkół, o ponowne przeanalizowanie problemu i podjęcie decyzji, która przede wszystkim będzie służyła dzieciom. Jeżeli utrzymanie funkcjonowania danej szkoły nie jest możliwe, proszę o przeprowadzenie rozmów na ten temat z mieszkańcami. Lokalne społeczności potrzebują czasu na podjęcie decyzji o założeniu szkoły niepublicznej. Proszę też o zapewnienie im niezbędnej pomocy prawnej w tym zakresie. Będę Państwu wdzięczny za każdą informację o pozytywnym rozwiązaniu problemu lokalnego zaistniałego z powodu likwidacji bądź reorganizacji szkół.

Do wiadomości:
Pani Katarzyna Hall
Minister Edukacji Narodowej

Z wyrazami szacunku
Marek Michalek